

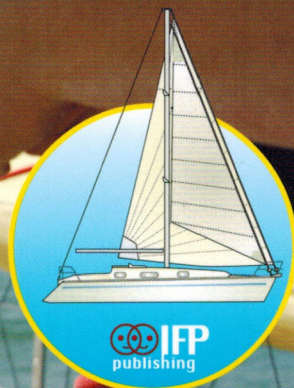
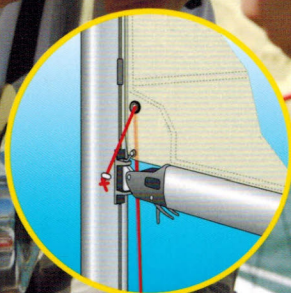
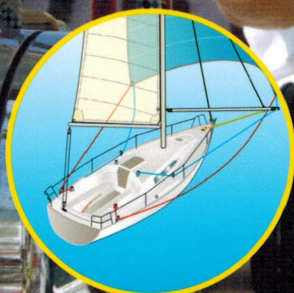
RYA

TRIMOVÁNÍ PLACHET

KOMPLETNÍ PŘÍRUČKA

PRO JACHTAŘE

ROB GIBSON

IFP
publishing

ASYMETRICKÉ SPINAKRY

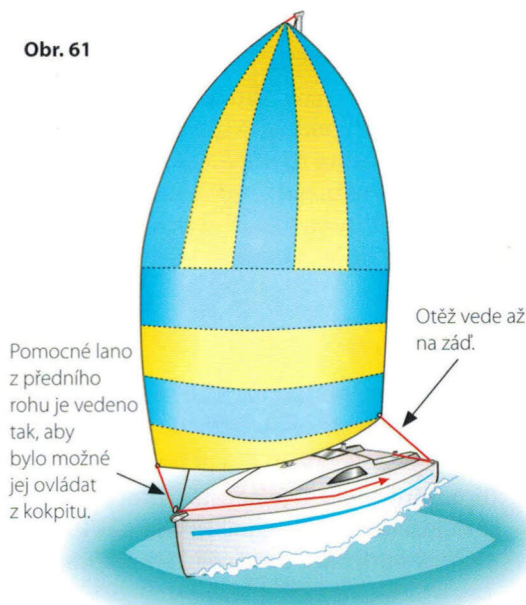
Asymetrickým spinakrům se také říká **genakry**. Jde o přední plachtu s volným předním líkem, jejíž přední roh je upevněn před předním stěhem. Nemá spíry a v polovině maximální výšky má šířku rovnající se 75% šířky dolního líku. Vzhledem k tomu, že její název se různě mění podle preferencí zákazníků, spokojíme se zde s názvem genakr.

Genakr dokáže ve srovnání s genou značně zrychlit plavbu po větru, ale rychlosti plavby a flexibility symetrického spinakru s ním nedosáhnete. Na druhou stranu se s ním plachtí mnohem snadněji, vyžadují méně výstroje a méně rukou k obsluze.

Přesto budete potřebovat určitou výstroj navíc:

- Spinakrový výtah
- Dvě otěže, každou zhruba 2,5x delší než délka lodi. Otěže povedou od zadního rohu plachty vnějškem kolem boku lodi přes kladku na zádi do kokpitu na vinšny – většinou jsou pro genakr nejvýhodněji umístěné vinšny pro dotahování výtahů.
- Pomocné lano v délce dvojnásobku délky lodě pro přední roh, které povedete z kokpitu přes průvlaky na kladku upevněnou na špici čelenu před předním stěhem a dále k přednímu rohu plachty.

Obr. 61

Asymetrický spinakr respektive genakr.

PŘÍPRAVA GENAKRU

1. Plujete na zadoboční vítr, přední plachta je vztyčená. Přineste genakr na palubu a karabinou zajistěte vak s plachtou o závětrné zábradlí co nejbližší k přídi. Vak otevřete a vytáhnete tři rohy plachty ven.
2. Protáhněte závětrnou otěž vně aktivní otěže geny, pod dolním líkem geny a přes zábradlí a přivažte ji na zadní (otěžový) roh genakru.
3. Protáhněte návětrnou otěž před předním stěhem, pod genou a nad zábradlím a přivažte ji na zadní (otěžový) roh genakru.
4. Přiveďte pomocné lano z kladky čelenu (ale nad zábradlím) a uvažte je na přední roh genakru.
5. Nakonec vnější stranou, pod genou a nad zábradlím podejte výtah a upevněte jej na hlavu plachty. Nyní jste připraveni genakr vytáhnout.

VZTYČENÍ GENAKRU

1. Vztyčování genakru začnete tahem za pomocné lano tak, aby byl přední roh plachty zhruba 1 metr (3 stopy) od čelenové kladky. Pak lano uvažte.
2. Pak uchopte otěž, nechte ji velmi volnou, nahodte několik smyček přes vinsnu a taktéž ji zajistěte.
3. Nyní se dobře rozhlédněte a ujistěte se, že máte volnou cestu a zda se nezměnily povětrnostní podmínky.
4. Pak genakr rychle vytáhněte výtahem na vrcholek stěžně a výtah uvažte. Plachta bude nyní pravděpodobně splihle viset za genou, takže zkuste mírně vyostřit na vítr a zjistit, zda se plachta zdvihne. Pokud ano, je všechno v pořádku, skasejte genu a užijte si plachtění. Pokud genakr stále splihle visí, naviňte či spusťte genu. Genakr, nyní nekrytý přední plachtou, by se měl zdvihnout a naplnit. Připravte se na to, že jakmile zabere, stane se loď návětrnou a bude třeba ji korigovat kormidlem.

TRIMOVÁNÍ GENAKRU

Jakmile máte genakr vztyčený a jste opět na svém kurzu, začněte povolovat aktivní otěž, dokud přední lík genakru nezačne flatrovat – pak poněkud přitáhněte. Pokud přední lík už dlouho neflatroval, zkuste znovu popouštět, dokud nezačne opět flatrovat, a pak jej dotáhněte.

Trimování genakru je neustálý proces a může být únavný, ale vytrvejte. Pokud je plachta příliš dotažená (což je velmi běžné), pak loď nejenže pojede pomaleji, ale bude i více návětrná, takže se bude také obtížněji kormidlovat.

PLAVBA NA ZADOBOČNÍ VÍTR PLAVBA NA ZADNÍ VÍTR

Pokud chcete plout s genakrem na zadoboční vítr (otáčíte se více bokem k větru), přitáhněte poněkud pomocné lano, čímž dotáhnete přední lík a plachta se ocitne na závětrné straně přídě. Pak plachtu vytrimujte podle potřeby.

Pokud chcete plout na zadní vítr (otáčíte se více záďí k větru), povolte pomocné lano a otěž a umožněte plachtě se více zvednout a posunout do návětrí, čímž získáte větší dopřednou sílu a menší náklon.

Obr. 62

Přitáhněte pomocné lano a dotáhněte přední lík.

Dotáhněte otěž právě tak, aby plachta přestala flatrovat.

Plavba s genakrem na zadoboční vítr.

Obr. 63

Povolte otěž právě tak, aby se přední lík ještě nezačal skládat.

Povolte pomocné lano, aby se plachta mohla posunout do návětrí.

Plavba s genakrem na zadní vítr.

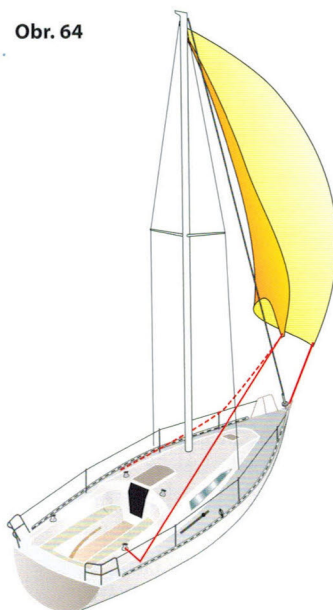
HALZA S GENAKREM

Obrat halzou s genakrem je velmi jednoduchý.

1. Při plavbě na zadoboční vítr popustte hlavní plachtu a pomocné lano genakru.
2. Pak silně zatáhněte za neaktivní otež genakru, čímž stáhnete jeho zadní roh do mezery mezi přední stěh a pomocné lano.
3. Nyní dokončíte přehození hlavní plachty halzou a dotrimujete aktivní otež genakru.

Mnozí skippeři ještě před obratem halzou částečně rozvinou genu z rolfoku, čímž si zajistí, že se genakr při obratu nenamotá na přední stěh.

Obr. 64

Halzu genakru provádějte před předním stěhem.

Před obratem halzou se natočte víc bokem k větru a protáhněte zadní roh nad předním stěhem pomocí druhé oteže – pak teprve obrat dokončete

SPOUŠTĚNÍ GENAKRU

- Aby se genakr snadno spouštěl, vždy se natočte na zadoboční vítr a popustte otež hlavní plachty tak, aby hlavní plachta zastínila genakr a sebrala mu vítr. Jednoho člena posádky pověřte shromažďováním plachty na palubě. Jeho úkolem bude přitáhnout zadní roh plachty k sobě tahem za neaktivní otež.
- Rozhodněte se, zda budete genakr spouštět do podpalubí po schůdkách nebo skrze příďovou luknu. Pak úplně uvolněte pomocné lano i aktivní otež. Genakr schovaný nyní za hlavní plachtou přestane táhnout a můžete jej spouštět tak rychle, jak jen ho sběrač stihne sbírat.

GENAKRY NA ROLFOKU

Sóloví závodníci po celém světě používají ke kasání asymetrických spinakrů a závodních spinakrů „code 0“ rolfoky. Je to speciální technologie, která si v současnosti cestu na trh kajutových plachetnic teprve hledá, nicméně pokud se vám pomyšlení na rozvinování a kasání genakru popsaným způsobem nelíbí, můžete si pořídit speciální sadu s rolfokem.

Poznámka: Závodní spinakry se podle určení pro určitý směr a sílu větru dělí na Code 0 – Code 6. Code 0 je asymetrický spinakr pro plavbu na zadoboční vítr, silně plochý, s vyztuženým předním líkem z těžšího a méně pružného materiálu než běžné spinakry. Hodí se pro rolování do rolfoku.

U genakrového rolfoku se plachta navíjí kolem pružného lanka ovládané rohatkou a průběžnou smyčkou z lanka. Celé zařízení připevníte na spinakrový výtah a pomocné lano a pak už můžete genakr rozvinout a refovat podle libosti. Navinutou plachtu pak lze snadno uložit do podpalubí.

ČELEN

Není pochyb o tom, že čelen zlepšuje účinnost asymetrických spinakrů. Pokud máte třeba i jen krátký čelen, přední lík genakru se vypne dopředu do neporušeného vzduchu, čímž se zlepší vztlakové charakteristiky plachty a značně sníží riziko návětrnosti.

Mnozí výrobci moderních kajutových plachetnic pro přeplavby i závody si vzalo příklad z firmy JYachts a pro zvýšení účinnosti plachet vybavují lodě výsuvným čelenem. Normální jachtaři ale takto sofistikované zařízení nepotřebují – na trhu je spousta univerzálních čelenů určených pro rodinné kajutové plachetnice střední velikosti.

OBAL

Obal na spinakr, tzv. fusak (angl. *snuffer* nebo také *sock*), lze použít pro všechny druhy spinakrů. V zásadě jde o válec z nylonu s útkovou osnovou (ripstop) upevněný k hlavě spinakru, který lze přetáhnout dolů přes plachtu, čímž se plachta stáhne do úhledného úzkého válce. Při balení plachty je třeba se natočit bokem k větru, abyste mohli plachtu sbalit v závětrří za hlavní plachtou.

Fusaky jsou oblíbené u kapitánů s málo početnou posádkou. Někteří dokonce balí genakr před halzou a po obratu jej opět rozvinou.

Také jsem už viděl spinakr na katamaránu, který kapitán v silném větru používal napul sbalený, jako zrefovaný spinakr.

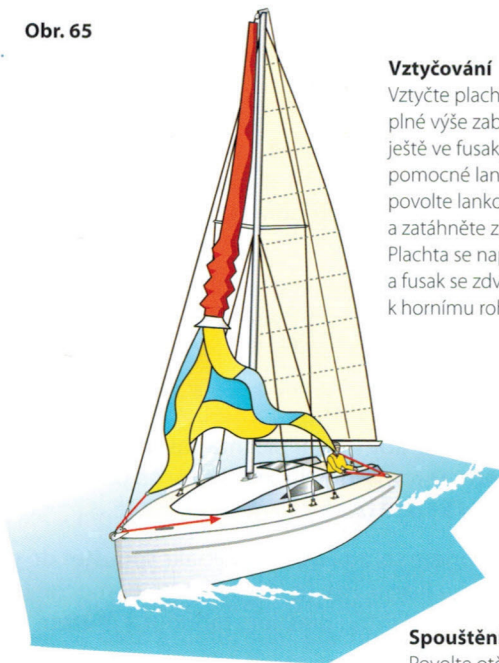
BALENÍ SPINAKRU

Skladování spinakru je mnohem jednodušší, než by se zdálo. Málokdy se spinakr skládá, většinou se prostě nacpe do vaku, jen je třeba dát pozor, aby se nepřekroutil – stačí ale dodržet následující postup

1. Pověřte někoho, aby držel hlavu plachty, pak přejeďte rukama podél obou líků a dbejte, aby se nezkřížily.
2. Až se dostanete k dolním rohům, přiložte je k hlavě plachty.
3. Ke každé straně hlavy plachty přiložte jeden dolní roh a pevně je stiskněte k sobě.
4. Nacpěte celou plachtu do vaku, začněte odprostřed.

Pokud používáte běžný vak na plachty, držte všechny tři rohy pohromadě a svažte je zdrhovacím lankem. Pokud používáte na spinakr tzv. „krychlový“ vak, uvažte hlavu spinakru mezi řemínky na vak uprostřed a dolní rohy na řemínky na každém konci.

Obr. 65

Používání obalu na spinakr

Vztyčování

Vztyčte plachtu do plné výše zabalenou ještě ve fusaku. Uvažte pomocné lano, pak povolte lanko fusaku a zatáhněte za otěž. Plachta se naplní a fusak se zdvihne k hornímu rohu.

Spouštění

Povolte otěž a zatáhněte za lanko fusaku. Jakmile bude plachta bezpečně uvnitř fusaku, můžete jí spustit na palubu.